

[Justitsministeren.]

det viste sig, at vel halvdelen af de noterede — det drejede sig om 600 — var udenbys, men af denne halvdel var de to tredjedele hjemmehørende i de to store birker, altså Københavns omegnskommuner, således at kun en sjettedel hørte hjemme uden for Storkøbenhavn. Men det er som sagt en optælling foretaget i 1956 og kun omfattende én uge, så den giver ikke noget klart billede. Det er altså den viden, vi har.

Må jeg sluttelig sige til det ærede medlem, at det ærede medlems grundlag ikke berettiger ham til at tale om unødigt rapportjageri fra Københavns politis side.

Oluf Pedersen: Det, der har irriteret mig ved den foreliggende sag og ved så mange andre sager, jeg har haft med at gøre, er, at det, når jeg kommer til det resultat, at vedkommende har ret, er ganske umuligt for mig at skaffe ham ret. Når politiet i en sådan sag har noteret og sagen er afsluttet, er der intet at gøre. Vidner har man ingen brug for, og hvis vedkommende hævder, at den fremstilling, politiet har givet, ikke er rigtig, så siger man, at det kommer slet ikke sagen ved.

Jeg har undersøgt sagen, og efter 2-3 dages forsøg har jeg fået sagens akter fra byretten. Det, der overraskede mig, var, at den vedlagte plan var en lustrykplan, og at jeg ikke engang kunne få en kopi af den. Det synes jeg er lidt underligt, og jeg spørger: når man noterer folk i tilfælde, hvor der ingen ulykke er sket, ville det så ikke være naturligt at tage et fotografi af, hvad der var sket, således at sagens afgørelse ikke kom til at afhænge af en tilfældig politibetjents tilfældige notering?

Formanden: Jeg gentager, at forretningsordenen kun tillader at tage ordet i anden omgang for at stille tillægsspørgsmål.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Der blev stillet et tillægsspørgsmål, der lød således: ville det ikke være naturligt, at man i en sådan situation tog et fotografi? Jeg gad oprigtig talt vide, hvordan man skulle bære sig ad med i alle de tilfælde landet over, hvor der opstår situationer af den karakter, hver gang at have et foto-

grafiapparat parat. Det bliver faktisk værre og værre.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om tillæg til statshusmandsloven. (Om auktionsindkaldelser, typeplaner, ejerskifter, lån til el- og vandforsyning m. m.).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1271, fremsættelsen i tidenden sp. 2466).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Chr. Rasmussen: De foreslåede ændringer i statshusmandsloven, der her behandles, kan stort set betegnes som en administrativ forenkling, hvilket jeg takker den højtærede landbrugsminister for. Ikke alene bliver man fri for alle ekspeditionerne vedrørende tvangsauktioner over landbrugsejendomme, en bestemmelse, der mig bekendt aldrig har givet jord til udstykning, men der tilvejebringes også en klargørelse med hensyn til ejerskiftesager.

Nu er det almindelig kendt, at der i vor tid er opstået et slagord, der hedder generationsskifte i landbruget. Det er, ligesom man har opmærksomheden mindre henvendt på alle de ejendomshandler, der intet har med generationsskifte at gøre. Dette gælder også statshusmandsbrugene. Her har forholdet hidtil, hvad angår statslånenes overførsel til den nye ejer, været noget svømmende. Man har haft og vil fortsat have mulighed for at kræve hele lånet indfriet; men det har vist sig, at det i meget få tilfælde er muligt at gå den vej, især når det drejer sig om ejendomme oprettet de sidste 10-15 år, hvor lånene har været meget store. På den anden side må det anses for helt urimeligt, at en sælger af en sådan ejendom i kraft af de billige statslån skal have mulighed for at indkassere en stor fortjeneste. Jeg hilser derfor med tilfredshed, at loven skaber mulighed for ved et sådant ejerskifte at forhøje renten eller gøre en større del af byggelånet rentebærende. Når dette bliver lovfæstet, ved i

[Chr. Rasmussen.]

hvert fald køberen, hvad han går ind til, og må indrette prisen derefter.

Bestemmelserne om fælleslån til anlæg af elektricitets- og vandforsyning vil jeg også betegne som en forenkling, der ikke kræver flere penge, men skaber mulighed for en hurtigere tilbagebetaling af disse investeringslån. Naturligvis har man kunnet løse sådanne problemer også efter gældende lov, blot ikke på så tiltalende måde. I visse tilfælde er det vel klaret ved at forhøje byggelåne til maksimum, og hvor dette er tilfældet, skulle den foreslåede ordning betyde en billigørelse både for staten og for de pågældende husmænd.

Disse problemer om fælles anlæg opstår i almindelighed i forbindelse med oprettelsen af større kolonier, f. eks. på indvundne arealer, men kan også forekomme på andre områder. I det kommende forår påbegynder man således oprettelsen af en koloni på 16-17 gartnerier i Københavns amt og i 1958 en tilsvarende i Odense amt. Det ville være urimeligt, om man overlod til de enkelte i en sådan koloni at foretage borer og etablere pumpningsanlæg, da man alligevel må regne med at skulle pumpe på de samme vandlag; da så store anlægsarbejder på et sted normalt strækker sig over 2-3 eller flere år, er det rimeligt, at staten lader anlæggene udføre og derefter afhænder dem til den samlede koloni på de vilkår, som er fastsat i lovforslaget.

Også bestemmelsen om, at landbrugsministeren kan lade udarbejde typeplaner for statshusmandsbrug, hilser jeg med tilfredshed. Det har været et stærkt ønske fra alle sider i de udvalg, der i de seneste år har behandlet lovforslag af denne art. Jeg håber, at man til sin tid kan opnå noget tilsvarende med hensyn til arbejderboliger på landet.

Jeg skal med disse bemærkninger på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag til hurtig og velvillig behandling.

Niels Eriksen: Lovforslagets væsentlige hensigt er, som det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen sagde, en forenkling af administrationen af jordlovgivningen, og det vil jeg gerne støtte. Bestemmelserne om auktionsindkaldelserne ser meget forstandige ud. Også bestemmelserne om udarbejdelse

af typeplaner til bygning af statshusmandsbrug er det godt at få gennemført. Hvad landarbejderboliger angår, er det muligt for alle, der ønsker det, at få typetegninger, og jeg har erfaret, at de er til stor nytte dér. Det er givet, at det vil medføre store besparelser, men sådanne tegninger burde også stilles til rådighed for andre landmænd, for hvem de kunne være til gavn.

Bestemmelserne angående ejerskifte vil jeg også støtte, men ønsker at se nærmere på dem i et udvalg. Det er klart, at ejerskifte er vanskeliggjort af den stadig stærkere inflation, og jeg vil gerne medvirke til, at de unge, der skal til ved et ejerskifte, ikke bliver for dårligt stillet. Også bestemmelserne om lån til fælles el-forsyning og vandforsyning finder jeg rigtige. Adskillige steder foreligger der dog anden mulighed for at få lån hertil. Adskillige elektricitetsværker låner ud til opførelse af transformatorstationer; derfor må det vel være en given ting, at lån kun gives, hvor der ikke er mulighed for støtte fra anden side. Det ligger i sagens natur, at hvor der bygges kolonier, kan der bedre og billigere skaffes vand, når man arbejder i fællesskab.

Der står i lovforslagets § 5, at landbrugsministeren efter indstilling fra statens jordsudvalg og efter forhandling med finansministeren kan bevilge o. s. v. Jeg har på fornemmelsen, at denne forretningsgang sinker behandlingen af sagerne i meget betydelig grad. Kan landbrugsministeren ikke få eneansvaret her? Jeg tror, at hvis ministeren fik det, ville bevillingerne i langt højere grad, end tilfældet er nu, komme rettidigt. Som det er nu, kommer bevillingerne mange gange på en årstid, hvor man ikke kan udnytte dem.

Vi vil gerne have undersøgt, om ikke en del af udlåne skulle have kortere afdrags- tid; de er jo givet over en voldsom lang årrække.

Året igennem behandler vi en række lovforslag inden for landbrugslovgivningen hver for sig — vedrørende landarbejderboliger, grundforbedringslån, staldhygiejne og det område, som det foreliggende lovforslag omfatter, o. s. v. — og de har alle sammen i højeste grad relation til hinanden. Det er min opfattelse, at de gældende landbrugslove har en temmelig høj alder, og landbruget har i de senere år været inde i en

[Niels Eriksen.]

rivende udvikling, jeg havde nær sagt strukturforandring, på grund af den stærke mekanisering. Da vi sidst her i tinget behandlede statshusmandsloven, forekom det mig også, at den højtærede landbrugsminister på et aller andet tidspunkt kom til at nævne ordet kommission. Når vi nu har fået valget overstået og skal påbegynde en ny folketingsperiode, var det så ikke rigtigt at få nedsat en kommission, der kunne udtale sig om hele vor landbrugslovgivning? Jeg tror, det ville være meget nyttigt, om det skete, og jeg vil i hvert fald anbefale, at det sker.

Jeg skal med disse korte bemærkninger anbefale det foreliggende lovforslag til villig behandling i et udvalg.

Fibiger: Det foreliggende lovforslag bringer ikke særlig nye ting frem. En hel del af de bestemmelser, det indeholder, har man allerede rent administrativt praktiseret i jordlovsudvalget, og derfor er det godt, de bliver lovfæstet nu.

Jeg synes, man bør undersøge i et udvalg, om man skal yde statslån til oprettelse af fælles el- og vandforsyning, eller om pengene kan skaffes på anden måde, thi det er klart, at hvor man foretager landvindinger og derefter opretter kolonier, må der skaffes elektricitet og vand til de husmænd, der skal bo i de pågældende kolonier.

Jeg er glad for, at det ærede medlem hr. Niels Eriksen nu ved denne lejlighed rejste spørgsmålet om nedsættelse af en kommission vedrørende alle de forhold, som angår landbruget. Da vi behandlede statshusmandsloven på et tidligere tidspunkt i dette folketingsår, foreslog jeg, at vi skulle se at få en sådan kommission nedsat. Det er klart, at når der er gået så mange år, siden vi fik husmandsloven, er der mange ting, der nu kunne trænge til overvejelse og gennemgang, så man kunne få en samlet plan for hele dette område.

Det glædede mig ligeledes, at landbrugsministeren også på et tidspunkt nævnte det samme. Når det nu både er fremme fra mit parti og fra venstre og den højtærede minister selv har nævnt det, kan der vel være håb om, at vi virkelig kan få en sådan kommission nedsat.

Jeg er overbevist om, at der er mange ting, der kan forenkles. Det kan godt være, der skal helt nye ting frem i betragtning af hele den udvikling, der foregår i Europa med henblik på de frie handelsområder, og hvad der ellers kan komme frem. Jeg tror derfor, det vil være formålstjenligt at få denne kommission, og jeg vil meget henstille til landbrugsministeren, at han hurtigt søger kommissionen nedsat.

Aage Fogh: På det radikale venstres vegne kan jeg give tilsagn om en meget hurtig behandling af det foreliggende forslag, der indeholder meget rimelige ændringer.

Bestemmelsen om, at fogden ikke længere har pligt til at indkalde statens jordlovsudvalg til det forberedende møde, når en landejendom stilles til tvangsauktion, synes jeg også er helt rimelig. Jeg er dog ikke helt sikker på, om det er så rimeligt at henvise amtskommissionernes formænd til at læse Statstidende. Mon ikke hellere de skulle ud i marken og følge det derude? Når en ejendom er ved at gå til tvangsauktion — i hvert fald hvis det er en ejendom af nogenlunde betydning — spørges det jo, inden det kommer i Statstidende. Jeg tror, det ville være meget fornuftigt at minde både jordlovsudvalgets medlemmer og amtskommissionernes formænd og medlemmer om, at de har en vis pligt til at følge med i, hvad der sker i det danske landbrug, og til at gribe ind, så snart der foreligger mulighed for at kunne skaffe jord til udstykningen.

Efter mit skøn og min vurdering er jordlovene i det allervæsentligste tilfredsstillende. Når der rettes angreb mod dem, tror jeg, det i de fleste tilfælde skyldes, at administrationen ikke altid er så effektiv, som den kunne og burde være. Når man kommer rundt i landet, hører man meget ofte helt eventyrlige historier om, hvor lang tid det kan vare med at få en sag igennem. Man hører også berettet, hvordan jordlovsudvalget ikke har udnyttet forkøbsretten, som folk på egnen mente det skulle være gjort. Derfor vil jeg gerne benytte lejligheden til at henstille til den højtærede landbrugsminister, at man i stedet for at henvise jordlovsudvalgets og amtskommissionernes medlemmer til at læse Statstidende bad dem

[Aage Fogh.]

om at være lidt mere effektivt med i arbejdet ude i praksis, end de har været det i de seneste tider.

Forslaget om at lade udarbejde typeplaner, der kan udsendes, synes jeg er udmærket, men jeg havde ærlig talt været mere interesseret i at få lov at undersøge, hvorfor der er så stor forskel på byggeomkostningerne for de samme typer af landbrugs-ejendomme i de forskellige egne af landet. Jeg tror ikke, jeg tager helt fejl, når jeg siger, at det i Københavns og Roskildes amtsråds kredse og måske Frederiksborg amt koster 20 pct. mere at bygge end andre steder.

Der må være en eller anden fornuftig begrundelse for, at priserne varierer så overordentlig stærkt, og da de har stor indflydelse på mulighederne for udstykning i de forskellige egne, er det vigtigt, at vi i et udvalg kan få en række oplysninger, der kan belyse dette problem.

Forslaget om at gøre det muligt for jordlovsudvalget og ministeren at ændre ved afdragsreglerne og rentebestemmelserne, mod at en del af lånene får lov at blive indestående, er jeg tilfreds med. Det er et forslag, der til dels opfylder kravene i det forslag, vi fremsatte for to eller tre år siden, men som ikke blev gennemført. Jeg tror, det er nødvendigt, at denne ændring bliver gennemført, og vi hilser den med stor tilfredshed.

På givne foranledning skal jeg spørge den højtærede landbrugsminister, om det er med velberåd hu, at lån til de elektriske ledninger kun gives til lavspændingsledninger. Kunne der ikke foreligge en situation, hvor det var nødvendigt at give lån til højspændingsledninger? Jeg ved det ikke, jeg spørger kun, og jeg vil gerne have et svar.

Fuglsang: Også jeg kan på mit partis vegne tilsige velvillig støtte til en hurtig gennemførelse af det fremsatte forslag.

Hvad angår den første paragraf, der på-

lægger jordlovsudvalget selv at følge med i Statstidendes meddelelser om eventuelle tvangsauktioner, synes jeg som det ærede medlem hr. Aage Fogh, at man burde pålægge jordlovsudvalget i almindelighed, eventuelt ved et nøjere samarbejde med de særligt interesserede organisationer, at følge mere med i praksis. Hvis organisationerne fulgte mere med, ville det måske have en gunstig virkning på administrationen, således at de muligheder, der bød sig, blev bedre udnyttet, end det nu mange gange synes at være tilfældet.

Jeg finder forslaget om udsendelse af typetegninger både fornuftigt og tidssvarende og fuldkommen i tråd med den voksende interesse for at skaffe sig tidsvarende bygninger, der passer til deres formål og gør det daglige arbejde så let som muligt.

Noget af det vigtigste i dette forslag er § 4, der går ud på, at statslåneene ikke umiddelbart bliver opsagt ved ejerskifte, men kan løbe videre, eventuelt under andre betingelser. Det er et forslag, der på den ene side skal hindre ejerne i at drage økonomisk fordel af statslåneenes gunstige betingelser, og som på den anden side vel også skal gøre det lettere for en hel del unge, som ikke er alt for godt økonomisk stillet, at få del i de alt for få ejendomme, som efterhånden er at få. Grunden til, at vi er kommet i den nuværende situation, er jo, at vor jordreform, vor jordlovgivning ikke helt er blevet det, man ventede, og det man fra politisk side har givet udtryk for at man var indstillet på at gennemføre. Faktum er i alt fald, at der er alt for få ejendomme, og at de få, der er, ikke fortrinsvis kommer dem til gode, som har mest brug for det.

Det ærede medlem hr. Niels Eriksen talte om nedsættelse af en kommission, hvad der blev hilst med synlig glæde af det ærede medlem hr. Fibiger. Ja, glæden beror vel på, hvad denne kommission skal beskæftige sig med, og hvordan den kommer til at arbejde. Hvis den ikke arbejder

[Fuglsang.]

rigtigt og tager virkelig fat, kan den nemt komme til at virke som en afledningsmanøvre for en hel række vigtige ting, som burde gennemføres hurtigst muligt — en kommission, om hvilken man kan sige: mens græsset gror, dør horseemor.

Hvad angår forslaget om fælleslån til elektricitetsværker, finder vi det fornuftigt og vil støtte det.

Oluf Pedersen: Det foreliggende lovforslag kan jeg anbefale til behandling i et udvalg.

Foranlediget af de betragtninger, der har været fremsat vedrørende nedsættelsen af en kommission, vil jeg gøre opmærksom på, at der er sket det for så vidt forfærdelige, at det lidt efter lidt er blevet så dyrt at bygge, at det næsten ikke er til at opføre et husmandsbrug og derefter få det til at løbe rundt økonomisk. Jeg tror, at ikke mindst den statsfinansiering, vi har haft på andre områder, har medvirket til at gøre det meget dyrere at bygge — og det er jo forholdsvis langt dyrere, end det var tidligere. Der er så mange ting, der bevirker det. Der er så mange betingelser for byggeriet. Hvis der kommer nye metoder frem, som ville gøre det meget billigere, så ser man, at håndværkerne aftaler mellem sig, at det stadig skal være lige dyrt at bygge. Det må i virkeligheden ikke blive billigere. Og så har vi hele licitationssystemet med alt, hvad dertil hører. Det trænger vi snarere til at få afskaffet end til at få nedsat en kommission. Endelig har vi fået lavet et skattesystem, som stort set er sådan, at man beskatter efter evne, og det vil sige, at en husmand, som driver et husmandsbrug med intensiv drift og med samfundsmæssigt dobbelt udbytte, i virkeligheden, direkte eller indirekte kommer til at betale en dobbelt så stor skat som en godsejer. Under sådanne vilkår er det ikke nemt. Her burde der sættes ind, her kunne der trænges til en kommission, og her kunne de konservative hjælpe til, men i stedet for slutter de op om skattesystemet, hvorved de i virkeligheden snarere udrydder husmændene.

Landbrugsministeren (Smørum): Jeg takker for den overordentlig venlige modtagelse,

som dette lille lovforslag har fået. Det er — som det er blevet sagt af ordførerne — ikke meget vidtrækkende, men det indeholder alligevel en del bestemmelser, som har god praktisk betydning.

Der er blevet fremsat nogle bemærkninger af det ærede medlem hr. Niels Eriksen og hr. Fibiger om nedsættelse af en kommission. Jeg opfattede disse bemærkninger sådan, at det drejede sig om at få en vurdering af hele jordpolitikken og udstykningssspørgsmålet. De ærede medlemmer henviste til udtalelser, som jeg fremsatte i november måned i fjor ved første behandling af lovforslaget om udlån til statshusmandsbrug m. m.

For så vidt de ærede medlemmer har opfattet mine udtalelser dengang som en bebudelse af, at der ville blive nedsat en kommission med meget vidtrækkende opgaver, må jeg beklage, at mine udtalelser har kunnet givet anledning hertil. Jeg har ikke haft en sådan omfattende kommission — hvis virksomhed antagelig måtte strække sig over længere tid — i tankerne, og jeg finder heller ikke, at der er grundlag for at lægge noget sådant i mine udtalelser. Det, jeg udtalte mig om ved den lejlighed, var nogle spørgsmål, som var blevet fremdraget fra forskellig side under debatten her i tinget, og som jeg fandt havde berøring med en del af principperne i de gældende regler i statshusmandslovgivningen. Jeg udtalte herom (tidenden sp. 963):

„Jeg tænker her særlig på lånereglerne, pantsætningsreglerne og reglerne om ejerskifte. Når vi skal behandle statshusmandsloven, kan vi jo i det pågældende udvalg tale om, hvor vidt vi kan komme på disse forskellige områder, eller om det måske var klogt at nedsætte en kommission, som på lidt bredere basis kunne tage disse spørgsmål op til undersøgelse.“

Der ligger i denne udtalelse ikke andet og mere end det, der direkte er sagt, nemlig dette, at der er blevet rejst forskellige praktiske spørgsmål, som griber mere eller mindre dybt ind i de gældende regler på de fremhævede områder. Jeg vil gerne være med til at drøfte med det udvalg, der nu kan ventes nedsat om det foreliggende lovforslag, om vi kan nå igennem til en klaring af de pågældende spørgsmål under lovfors-

[Landbrugsministeren.]

slaget behandling, eller om det må foretrækkes, at der nedsættes en kommission til behandling af disse spørgsmål.

Jeg har opfattet det således, at det drejer sig om en række afgrænsede spørgsmål, der trænger sig på til hurtig klaring, og det var egentlig min tanke, at den kommissionsbehandling, der eventuelt kan blive tale om, skulle kunne fremmes så stærkt, at lovforslaget om fornødne ændringer kan fremsættes, når folketinget er trådt sammen igen til efteråret; men jeg er naturligvis villig til i udvalget at drøfte med de herrer de nærmere regler for et kommissorium, og det vil der jo nu blive lejlighed til.

Det ærede medlem hr. Niels Eriksen gjorde nogle bemærkninger om, hvorvidt det nu også var nødvendigt, at landbrugsministeren, når han får indstilling fra jordlovsudvalget om at yde lån til fælles vandforsyning eller elektricitetsforsyning, skal forhandle med finansministeren derom. Jeg er ikke forbavset over, at dette spørgsmål rejses her i tinget, for det er en bestemmelse, som man ikke har været glad for i statens jordlovsudvalg, idet man har anset den for unødvendig. Det er jo sådan, at lånene til disse forskellige formål skal bevilges her i folketinget, og det har hidtil været sådan, at når disse bevillinger var givet af tinget, har administrationen af disse ting været betroet statens jordlovsudvalg og landbrugsministeriet. Jeg tror ikke, den pågældende bestemmelse vil betyde nogen stor forsinkelse af sagerne; da spørgsmålet nu imidlertid er rejst, synes jeg, det vil være rimeligt, om udvalget tager et samråd med finansministeren og mig, hvorunder vi kan drøfte det, for der er jo ingen grund til at indføre overflødig administration; men bestemmelsen i lovforslaget er altså indsat efter ønske fra finansministeriet.

Det ærede medlem hr. Aage Fogh bad om, at der i udvalget måtte blive givet oplysning om, hvorfor byggepriserne ligger så forskelligt i de forskellige landsdele. Det skal jeg naturligvis gerne medvirke til; men det har jo været sådan gennem mange år, at byggeudgifterne i nogle amter har været betydeligt højere end andre steder.

Spørgsmålet om, hvorvidt det i visse tilfælde kan blive nødvendigt, at staten

yder lån også til fremføring af højspændingsledninger, skal jeg naturligvis også gerne undersøge og drøfte med det ærede udvalg.

Jeg takker i øvrigt for tilsagnet om gennemførelse af lovforslaget.

Chr. Rasmussen: Når jeg har bedt om ordet igen, er det kun for at gøre en ganske kort bemærkning til det ærede medlem hr. Aage Fogh, som altid har en vis interesse i og glæde ved at tage sig faderligt af husmandsbrugskommissionerne og jordlovsudvalgets medlemmer, også i forbindelse med spørgsmålet om tvangsauktioner. Jeg kan her oplyse, at ud af ca. 50 ekspeditions-sager vedrørende tvangsauktion over landbrugsejendomme går kun én til tvangsauktion. Når det drejer sig om en sådan ejendom, er både husmandsbrugskommissionerne og jordlovsudvalgsmedlemmerne forlængst kommet ind i sagen, fordi ejerne af sådanne ejendomme i så godt som alle tilfælde prøver, om de skulle kunne sælge ejendommen til staten og derigennem få en hel del penge fri. Det viser sig i næsten alle tilfælde, at gælden er af en sådan størrelse, at de ikke selv kan sælge ejendommen; i hvert fald kan staten ikke købe og realisere den pågældende ejendom ved udstykning uden et betydeligt tab, og så må man naturligvis lade være med at købe den.

Aage Fogh: De oplysninger, det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen nu gav, viser med al ønskelig tydelighed, at den henvendelse, jeg rettede til den højtærede landbrugsminister, var helt berettiget. Det er ikke klogt og rigtigt at henvise de herrer til at læse i Statstidende; det er nemlig ude i det levende liv, det foregår, det er dér, det skal ske, og det er dér, de skal købe.

Jeg skal ikke trække tiden ud med yderligere angreb på administrationen; det kunne der ellers godt være grund til. Der kunne være grund til at sige det så stærkt som, at når der i øjeblikket er en væsentlig kritik imod vor jordlovgivning, er den efter mit skøn ikke rettet imod loven, men imod administrationen, som er blevet for tung og bureaukratisk; den har udviklet sig på samme måde, som anden statsadministra-

[Aage Fogh.]

tion har tendens til at udvikle sig; derfor virker den efter mit skøn meget tungt og giver ikke de resultater, som den kunne og burde give.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Chr. Rasmussen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om statens istjeneste.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1277, fremsættelsen i tidenden sp. 2491).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Axel Ivan Pedersen: Det lovforslag, som den højtærede handelsminister har fremsat, forslag til lov om statens istjeneste, samler tidligere love vedrørende dette forhold i én lov, og jeg synes, der er grund til at takke for den forenkling, der herigennem sker på dette område.

Lovforslagets paragraffer svarer da også for de flestes vedkommende i det væsentlige til de nugældende love om isbrydning og isafgifter, medens de betydeligste ændringer gælder de afgifter, der hidtil har været betalt til staten for hjælp fra istjenesten. Om størrelsen af sådanne afgifter kan der naturligvis altid diskuteres. Det er jo nemlig sådan, at man ikke ensidigt kan forlange, at havnene og skibsfarten skal betale disse omkostninger, idet samfundet som helhed har en betydelig interesse i, at forsyningerne kommer frem, når isen lukker vore farvande; det gælder såvel forbrugerne som vort erhvervsliv. Hvor stor den samfundsmæssige interesse er omsat i kroner og øre, må vel i nogen grad bero på et skøn, men at den udgiftsstigning, der også har været væsent-

lig for istjenestens vedkommende, ensidigt skal bæres af den ene part, vil formentlig ingen finde rimeligt. Om så de ændringer i isafgifterne, der nu foreslås, og som betyder en større andel end hidtil af de samlede udgifter at betale for skibsfarten og havnene, kan anses for passende, skal jeg ikke på det foreliggende grundlag kunne udtale mig om; men jeg finder det rimeligt med visse forhøjelser og skal derfor også på mit partis vegne udtale vor vilje til en velvillig behandling såvel her i tinget som i det udvalg, jeg finder det naturligt at nedsætte til gennemgang af lovforslaget og dermed også til prøvelse af afgifternes størrelse.

Frode Carstensen: Formålet med det foreliggende lovforslag om statens istjeneste er i det væsentligste en revision af afgifterne til statens istjeneste, idet formålsparagrafferne i hovedsagen er uforandrede. Afgifterne er jo for øjeblikket fordelt mellem skibene og havnene, og de er ikke reguleret, siden de nugældende love trådte i kraft i 1922 og 1925. Disse afgifter foreslås nu fordoblet, da udgifterne til statens istjeneste er steget ganske betydeligt og i gennemsnit for de sidste 10 år har været 1,5 mill. kr. Forslaget tilsigter at bevare byrdefordelingen som i de gamle love med 50 pct. på samfundet og erhvervene og 50 pct. på staten. De foreslåede forhøjelser svarer hertil.

Af nyt i lovforslaget ud over taksterne kan nævnes bortfald af afgiften på skibe under 150 registertons brutto, idet disse afgifter er så små, at arbejdet med at indkassere dem er uforholdsmæssigt stort.

Af andet nyt er der en bestemmelse om, at ministeren for handel, industri og søfart efter forhandling med finansudvalget kan regulere afgifterne, så forholdet imellem samfundets og erhvervenes udgift på den ene side og statens udgift på den anden side bevares.

Endelig kan man nævne, at i dette lovforslag samles de to gamle love fra henholdsvis 1922 og 1925 i én lov. Denne forenkling synes vi er formålstjenlig, og jeg kan på mit partis vegne tilsige velvillig behandling af lovforslaget.

Fanger: Det foreliggende lovforslag om statens istjeneste går i det væsentlige ud på en ajourføring af de afgifter, som dels